

om aan de bestrijding ervan een gansch epistel te wijden, waardoor bijna een derde deel van den geheelen inhoud van dit „Strijdende Kerk“-nummer wordt in beslag genomen — mirabile dictu!

Welnu, wij willen wel zeggen, dat wij des heeren Viators brief heusch totaal ongevaarlijk achten, en dat we er niet aan denken, hiervoor veel ruimte in „De Reformatie“ te vragen. Niet alleen vanwege de denigrerende en hatelijke manier van schrijven, en dat n.b. van den kant van hen, die voor en na een klangzang aanheffen over den toon, ach dien toon in de vrijgemaakte kerkelijke pers.... maar vooral, omdat de heer Viator met heel zijn langen brief volkomen voorbijgaat aan de hoofdzak, door ons indertijd aan de orde gesteld en ook al meteen in het opschrift „Wie geeft verlof?“ aangeduid.

Waarom geen antwoord gegeven op de vraag, waar het hier op aankomt? Deze vraag n.l.: Wie geeft den heer Viator verlof, om al de kinderen des verbonds te beschouwen en te behandelen als dezulken, die op Gods tijd zullen deelen in de wederbarende genade des Geestes, dat wil dus zeggen: als uitverkoren kinderen?

Dit belooft ik hem: zoodra Viator of wie dan ook van zijn medestanders uit Schrift en belijdenis aan kan toonen, dat dit van Godswege mag en dus ook moet, dan ben ik de eerste, die zijn theologisch en kerkelijk standpunt zal herzien.

Tot zoolang blijf ik echter weigeren, om ook maar iets van wat ik in mijn vorig artikelje schreef, terug te nemen.

Het woord is aan Johannes Viator.

G. A. HOEKSTRA.

VERZOEK AAN MILITAIREN, DIE BINNENKORT NAAR INDIË VERTREKKEN.

In Groningen hebben wij een boekenactie gehouden, speciaal studieboeken en goede romans, voor onze militairen in Indië.

De verzending van die boeken valt echter niet mee.

Daar onze jongens steeds vragen om boeken, zoeken wij contact met officieren of militairen, die kans zien deze boeken mee te nemen op hun reis, of ons inlichtingen kunnen geven over eventuele verzending.

Wij roepen aller medewerking voor deze actie op. Correspondentie kunt U richten aan Liden de Bruijne, Eelderstraat 4, Groningen.

Het Bestuur der Jeugdcentrale, Groningen.

OPVOEDING EN ONDERWIJS

IS HANDHAVING VAN DE LEDEN VAN DE PARTIJ VAN DEN ARBEID BIJ HET CHR. ONDERWIJS EISCH EN CONSEQUENTIE DER INTERKERKELIJKE SAMENWERKING.

VI. (Slot.)

16. In de vreeze des Heeren.

Er is echter nog een reden, waarom Paulus voor misverstand ten aanzien van de woorden: „Want de liefde van Christus dringt ons“ bij de gemeente te Korinthe niet behoefde te vreezen. Zij vormen n.l. slechts een tweede motief, waarom Paulus zijn ambt vervult tot eer van God en tot heil der gemeente. In vs 11 had de apostel als eerste motief genoemd: „Wij dan, wetende den schrik des Heeren, bewegen de menschen tot het geloof“. In verband hiermede zegt Prof. Grosheide in de Korte Verkl.: „Men moet dat niet als tegenstellingen zien, eer als twee zijden van dezelfde zaak, Christus' liefde begint met de menschen te verschrikken“. (Spatieering van mij, M.).

„Met schrik des Heeren (vs 11) is in de eerste plaats bedoeld de schrik, die van den Verhoogden Heiland, voor Wiens rechterstoel wij allen moeten verschijnen, uitgaat. Christus verschrikt de menschen, die Hem als Oordeelaar leeren kennen en die schrik kan leiden tot de vrees van Zijn Naam“.

Wanneer dus Dr B. eindigt met de verklaring dat ook de aanhangers van de P. v. d. A. „begeren de kinderen op te voeden in de vreeze des Heeren“, dan willen we nog één keer luisteren naar hetgeen de dichter van Psalm 119 van deze vrees ons zegt (vs 118—121): „Gij vertreedt al degenen, die van Uwe inzettingen afwaken; want hun bedrog is leugen. Gij doet alle goddeloozen der aarde weg als schuim; daarom heb ik Uwe getuigenissen lief. Het haar mijns vleesch is te berge gerezen van verschrikking voor U, en ik heb gevreesd voor Uwe oordelen“. Deze dichter die volkomen zich verlaat op Gods belofte (vs 50, vert. Noordzij: „Dit is mijn troost in mijn ellende, dat Uw belofte mij in 't leven houdt“) maar die kent den onverbreekbaren band tusschen belofte en eisch tot gehoorzaamheid (vs 38: „Bevestig Uwe toezegging aan Uwen knecht, die Uwe vreeze toegedaan is“) weet tevens dat Gods gebod oneindig ver zich uitstrekt (vs 96: „In alle volmaaktheid heb ik een eende gezien;

maar Uw gebod is zeer wijd“). We herinneren hier wederom aan het artikel van wijlen Dr R. J. Dam, die in zijn „Schets en beoordeeling van de beginselen der „Nederlandsche Volksbeweging“ er op wees: „de Christen, verlicht door Gods Geest en voorgelicht door Zijn Woord verstaat onder de genoemde normen (waarheid, gerechtigheid, naastenliefde) iets gansch anders dan Humanist en Jood. Ook zijn er voor hem niet maar „enkele zedelijke normen“. Want ten eerste weet hij Gods gebod „zeer wijd“. Een ideologie-op-een-stuiver-tje als de N.V.B. wil (blijkbaar na-ijverig op het succes der Nationaal-socialistische) is voor hem waardeloos en erger. In de tweede plaats: de Christen kan nooit bewilligen in een boedelscheiding tusschen menschenbeschouwing en wereldbeschouwing. Niet de personalistische vraag: „Wat dunkt U van den mensch?“ is voor hem centraal, maar deze: „Wat dunkt U van den Christus?“ „en Deze is niet gekomen om den vrede te brengen, maar het zwaard, om den mensch tweedrachtig te maken“.

„Wie Hem gehoorzaamt, buigt niet alleen voor „enkele zedelijke normen“, maar allereerst voor Gods religieuze geboden, de eerste wetstafel. En zijn normen zijn geen zelfstandige grootheden (de kapitale letter, waarmede de N.V.B. gaarne haar zedelijke maatstaven aanduidt, is typeerend!), maar wilsbepalingen van een transcendent God“).

Daarom kunnen de leeraren die de beginselen van de P. v. d. A. aanhangen onze kinderen, of liever de kinderen des Verbonds, niet „opvoeden in de vreeze des Heeren“ wanneer tegelijk van hen geldt, dat zij, zooals Dr B. het formuleert: „van de betekenis van Gods wet voor het politieke en sociale leven een andere opvatting hebben dan de meerderheid“ of dat zij zooals Paulus het gedreven door de liefde van Christus, d.w.z. door de vurige begeerte, hen door den schrik des Heeren te bewegen tot het geloof, tot dezulken zegt: afgoden brengen in den tempel Gods.

Want van die kinderen des Verbonds gelden de beloften die Paulus daarop laat volgen, dat God gezegd heeft: „Ik zal in hen wonen, en ik zal onder hen wandelen; en ik zal hun God zijn, zij zullen mij een volk zijn“ (2 Kor. 6: 16).

Deze rijke beloften des Verbonds moeten geduriglijk aan de kinderen des Verbonds worden gepredikt. Zij moeten worden gesterkt, doordat men hen wijst op hun rijkdom, dat zij in alle omstandigheden des levens het mogen weten, dat God hun dit gezegd heeft. Maar niet minder geldt, dat zij het moeten weten, en daarom moeten zij ook worden vermaand. Want evenals door den dichter van Ps 119, wordt ook door Paulus onherroepelijk aan het wijzen op deze beloften verbonden de oproep tot het bewaren van des Heeren geboden: „D a r o m (vs 17) gaat uit het midden van hen (de ongeloovigen), en scheidt u af, zegt de Heere, en raakt niet aan hetgeen onrein is, en ik zal ulieden aannemen“.

En ik zal ulieden aannemen. Met deze rijkere openbaring van wat God belooft, wordt de oproep tot verbondsghehoorzaamheid besloten. Dat moeten de kinderen des Verbonds leeren, dat de inwoning Gods in Zijn volk eischt, dat het zich verre houdt van elke verontreiniging, maar ook dat betooning der gehoorzaamheid en het wandelen in de wegen des Heeren een rijkere openbaring van Gods liefde tengevolge heeft: „en ik zal ulieden aannemen. En ik zal u tot een Vader zijn en gij zult mij tot zonen en dochteren zijn, zegt de Heere, de Almachtige“.

In dit verband willen we met nadruk uitspreken, dat we de verklaring van Prof. Grosheide in de K.V. niet tot de onze maken, als hij zegt: „E n i k z a l u a a n n e m e n enz. zullen we niet mogen verstaan in den zin van: als gij u verre houdt van de heidenen, zal ik u aannemen. Dat kan daarom niet; omdat deze woorden zakelijk hetzelfde zeggen als in het eerste deel van de aanhaling reeds stond uitgedrukt, terwijl er bovendien op mag worden gewezen, dat deze woorden aan een geheel andere plaats van het Oude Testament zijn ontleend dan de vorige, d.w.z. in het Oude Testament zelf is er geen onderling verband. Het is veeleer zóó, uit de inwoning Gods in Zijn volk volgt, dat het volk zich heeft af te zonderen, maar ook dat de Heere het aanvaardt. Immers aannemen is aanvaarden als het Zijne“.

Aldus Prof. Grosheide. Wij zijn van meening, dat uit de inwoning Gods in Zijn volk niet twee dingen volgen: een afzonderingsplicht van Zijn volk „maar ook“ een aanvaardingsregel van den Heere. Integendeel, deze inwoning Gods eischt afzondering en alleen in dien weg kan en zal God dat volk als het Zijne aanvaarden en de leden van dat volk Zijn „zonen en dochteren“ noemen.

En wat betreft het feit, dat er „in het Oude Testament zelf geen onderling verband is“, zij gewezen op de wijze, waarop Petrus in Hand. 1: 20 een woord uit Psalm 69 verbindt met een woord uit Psalm 109. Hier van schrijft Prof. Grosheide zelf: „Wij moeten aannemen, dat de Heilige Geest Petrus bij de combinatie heeft geleid“). Welnu, zoo gelooven wij ook, dat Paulus door den Geest Gods gedreven deze Schriftplaatsen in verband stelt met den eisch tot en de vervulling van de Verbondsghehoorzaamheid.

1) Opgenomen in „De Reformatie“ van 27 Juli 1946.

2) In zijn commentaar, Handelingen I, p. 37, noot 1, Bottenburg, 1942.

Zóó verstaan klemt meer dan bij de door Prof. Grosheide blijkbaar reeds toen verdedigde zienswijze, die thans in overigens varieerende formules met synodaal gezag is bekleed, hetgeen hij vervolgens in de Korte Verkl. opmerkt: „Omdat er verbonds beloften zijn, zegt Paulus, wordt er ook verbondsghehoorzaamheid geëischt“, en wel bij hoofdstuk 7: 1, waarmede Paulus deze pericop besluit: „Dewijl wij dan deze beloften hebben, geliefden! laat ons onszelven reinigen van alle besmetting des vleesches en des geestes, voleindigende de heiligmaking in de vreeze Gods“.

Zoo wijst dus Paulus na de verkondiging van de beloften Gods terug naar 5: 11 („den schrik des Heeren“). Hoe rijker de belofte, des te dringender de eisch tot gehoorzaamheid. „In de vreeze Gods“ houdt volgens Prof. Grosheide³⁾ praktisch in: „in gehoorzaamheid aan de wet Gods, wat rein en onrein, wat heilig en onheilig is, bepaalt niet de mensch“ — dus niet de humanist in zijn van God zich onafhankelijk wanen den hoogmoed, noch ook de Christen „die een andere opvatting heeft dan de meerderheid“ — maar alleen God“.

Kampen.

H. M. MULDER.

3) In zijn commentaar, p. 244, Bottenburg, 1939.

DE DOORBRAAK EN DE NIEUWE VEREENIGING OP HET TERREIN VAN HET CHRISTELIJK ONDERWIJS.

II.

Ik kom tot de onderwijzers.

Ik herinner me mijn eerste school, een tweemans-schooltje. Toen was er nog geen financiële gelijkstelling. Levendig herinner ik me nog, dat men mij vertelde dat één der Bestuursleden f1200 had gegeven voor den bouw van de school.

Nu, dat bestuurslid heb ik later leeren kennen. Een eenvoudig boertje, dat zich geen enkele weelde veroorloofde. En hij legde f1200 op tafel in een tijd — 't was even vóór den eersten wereldoorlog — toen het geld nog waarde had. Wat heb ik het benauwd gehad! Ik dacht: „Als de menschen zóó hebben willen offeren om hun kinderen in de gelegenheid te stellen Christelijk onderwijs te ontvangen, dan zal het onderwijs, dat ik geef aan hooge eischen moeten voldoen, dan zal het echt christelijk moeten zijn.“

En ik beedde bij de gedachte of ik niet te licht zou worden bevonden.

Naderhand kwam de gelijkstelling.

We kregen schoolpaleizen, betaald door de gemeente. We ontvingen hogere salarissen, betaald door — het Rijk.

De band met het Schoolbestuur werd losser.

We voelden ons meer ambtenaar.

En wat kwam er van ons streven om voort te bouwen op het fundament onzer vadersen?

Om de Christelijke beginselen te doen doorwerken bij alle vakken van onderwijs?

Zijn we wel verder gekomen?

En hoe staat het met het gehalte van ons corps? Onderscheiden onderwijzers in de Chr. School zijn socialist of, zooals we tegenwoordig zeggen, lid van de P. v. d. A.

Wonderlijke dingen geeft onze tijd te zien.

Leden van de P. v. d. A. zitten op den eersten rang in onze gelederen. Is dat doorbraak of niet! Als de beruchte vijfde colonne van vóór den tweeden wereldoorlog werken ze om 't hardst teneinde den innerlijken weerstand in onze kringen te breken. Ze worden maar niet geduld, ze worden ontzien onder de schoonschijnende leus: „Wij moeten één zijn, één in onzen strijd tegen den gezamenlijken vijand en ze zien niet, dat de vijand naast hen staat, dat hij al de poort is binnengedrongen. Het schijnt, dat men ziende blind geworden is.

Je wordt meewarig aangekeken, als je zulke dingen zegt en men gaat over tot de orde van den dag. Hier en daar is er een enkeling, die je gelijk geeft, maar wie raakt er nog in vuur voor de zaak van het onderwijs? Is de fut er uit bij ons?

Wiegen de vette salarissen, die in het vooruitzicht worden gesteld, ons in slaap?

Beminnen we al te zeer de rust en zijn we verdoofd geworden door haar zoetheid?

Wat is dat voor een geest, die onder ons rondwaart? Zijn we misschien nóch koud, nóch heet? Vinden we alles dan goed, als we onze persoonlijke rust maar kunnen houden? Waar moet dat heen!

Men roemt op het aantal!

8000 en meer zijn lid van „De Groote“.

„We naderen de 10.000“, schrijft men.

„Wat krijgt nu, 10.000, die zich laat inschrijven?“ zou ik willen vragen, „zou het geen aanbeveling verdienen hen, die één of meer nieuwe leden aanwerven, een of ander boekwerk te geven? Dat zou de actie nog wat verlevendigen“.

„O“, zegt er misschien één, „u is jaloersch, omdat „De Groote“ in weerwil van alle kritiek toch maar gestadig in ledental toeneemt“. U vergist zich. Ik zou me zeer over den groei van „De Groote“ verheugen, als het maar een gezonde groei was.

Er zitten daar tal van leden, die er niet thuis horen. En de gevolgen blijven niet uit.

t Op
Vergad
Het
pardon
zitting-
„De Ne
U me
In de
van Wa
jeugd
zijn, da
het Kon
duidelij
Me
in de t
Het
ook vo
werk d
Al m
Tot z
Al m
m.l. ge
oordele
En v
numme
woord
klaarbo
Ik le
„Wat
beginne
met de
nen ma
De k
zeggen
De an
len. Zo
week (n
„doen“
zoo dik
Comr
Een
Hij
lijnen u
N. T.
dere in
Predi
den doc
is „Pre
aanvech
ben“, e
hij? Dit
dender
voorrec
Tot z
Vindt
Wat
Dogmat
Wat hij
ziner g
Het w
Vindt
Met z
voed“.
Ik ver
zijn om
meer be
worden

S.S.R.
FORM

Amice
U heb
om mij
De taak
univers
Ieder,
knippen
teel bev
in het le
noemen
Die
den stri
Gereform
scheuring
ook and
over hee
de aand
van die
thianisme
de gerefo
(om nu s
figuren
elkaar u
schap va
volle ov
al zoude
daarom
zouden
Deze
zinning

1) Toes
vrijgema